

DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Feodosia Bulățel
(Oboroceanu) împotriva Consiliului raional Cimișlia, intervenienți accesorii
Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Instituția Publică „Agenția Servicii
Publice” cu privire la încasarea valorii bunurilor mobile și imobile confiscate în
urma represiunilor politice și compensarea cheltuielilor de judecată.

împotriva încheierii din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins cererea depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova privind
repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit cererea de apel ca fiind
depusă în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea
în termen, și cerere de apel depusă de Consiliul raional Cimișlia ca fiind depusă în
afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a ț ă :

La 14 iunie 2013, Feodosia Bulățel a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Consiliului raional Cimișlia cu privire la încasarea valorii bunurilor
mobile și imobile confiscate în urma represiunilor politice și compensarea
cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 01 iulie 2013 a Judecătoriei Cimișlia, a fost introdus în
proces ca intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

La 19 februarie 2016, Feodosia Bulățel (Oboroceanu) reprezentată de avocatul
Ion Moraru a depus cerere de concretizare a pretențiilor prin care a solicitat
atragerea în proces ca specialist a OCT Cimișlia și încasarea din contul pârâtului a
sumeii de 289120 de lei ce constituie valoarea averii confiscate ilegal și naționalizate
în timpul represiunilor politice din anul 1949, care aparțineau familiei reclamantei,
precum și prețul evaluării bunurilor imobile. Totodată, solicitând și încasarea din
contul pârâtului a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta a mai înaintat câteva cereri de
concretizare a pretențiilor, ultimele solicitări fiind încasarea din contul Consiliului

raional Cimișlia prin intermediul bugetului de stat în beneficiul său a sumelor de 289120 de lei ce constituie costul bunurilor materiale confiscate de la familia lui Bulățul Dumitru Emanuil și Bulățul Vasilisa, 259596 de lei ce constituie costul unor bunuri imobile confiscate de la familia lui Bulățul Dumitru Emanuil și Bulățul Vasilisa, evaluate conform raportului întocmit de IP „Agenția Servicii Publice”, Departamentul Cadastru nr. 3091 din 17 mai 2018 și 252 de lei cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea evaluării costului bunurilor imobile de către IP „Agenția Servicii Publice”, Departamentul Cadastru, precum și cheltuielile pentru asistenta juridică acordată de avocat.

Prin hotărârea din 31 octombrie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, cererea de chemare în judecată a fost admisă integral cu încasarea din contul Consiliului raional Cimișlia, prin intermediul bugetului de stat, în beneficiul reclamantei, a sumei totale de 548716 lei cu titlu de valoare a bunurilor confiscate și naționalizate în timpul represiunilor politice din anul 1949, ce aparțineau socrilor-Bulățul Dumitru Emanuil și Bulățul Vasilisa.

La 12 decembrie 2018, iar ulterior la 20 decembrie 2018, Consiliul raional Cimișlia a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 31 octombrie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

La 17 decembrie 2018, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 31 octombrie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central prin care a solicitat repunerea în termenul de apel și casarea integrală a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca neîntemeiată cererea privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituit apelul cu toate documentele anexate declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen. A fost restituit împreună cu toate documentele anexate apelul declarat de Consiliul raional Cimișlia, ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 12 aprilie 2019, Consiliul raional Cimișlia a depus cerere de apel motivată prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului și casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

La 13 mai 2019, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus cerere de recurs, împotriva încheierii din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a solicitat casarea încheierii instanței de apel și emiterea unei noi încheieri de admitere a solicitării privind repunerea în termen a apelului declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel.

Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova în motivarea recursului a indicat dezacordul cu încheierea contestată, pe care o consideră neîntemeiată și nefondată.

În continuare, a afirmat că recursul este declarant în termen, or, de încheierea din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a luat cunoștință la 26 aprilie 2019, fapt confirmat prin ștampila ministerului aplicată pe scrisoarea de însoțire a instanței de apel.

Referitor la termenul de declarare a apelului, recurentul a menționat că reprezentantul său nu a participat la ședința de pronunțare a hotărârii judecătorești, iar cu dispozitivul acesteia a luat cunoștință la 08 decembrie 2018, când a parvenit scrisoarea în adresa ministerului.

Suplimentar a subliniat că la 12 decembrie 2018, accesând pagina web a instanțelor de judecată, la compartimentul hotărâri nu au fost găsite rezultate, fapt ce denotă că hotărârea din 31 octombrie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Central nu a fost publicată pe portalul instanțelor judecătorești, motiv din care Ministerul Finanțelor nu a avut posibilitatea de a lua cunoștință de soluția emisă.

Astfel, recurentul a relevat că actul procedural a fost îndeplinit în interiorul termenului de 30 de zile de la data când a cunoscut despre hotărârea pronunțată. Mai mult, au fost prezentate probe care atestă temeinicia depășirii termenului de procedură, iar instanța de apel urma să repună cererea în termen.

Ținând cont de cele enunțate, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a concluzionat că cererea de repunere în termen este temeinică și fondată, iar încheierea contestată a instanței de apel neîntemeiată și nefundată, care urmează a fi casată cu pronunțarea unei noi încheieri de admitere a solicitărilor indicate și remisă cauza pentru rejudecarea fondului la Curtea de Apel.

La 25 iunie 2019, Feodosia Bulățel reprezentată de avocatul Sergiu Coptu a depus referință asupra cererii de recurs prin care a solicitat respingerea recursului și menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 26 martie 2019, și a fost expediată părților prin intermediul oficiului poștal la 24 aprilie 2019, confirmarea despre recepționarea acesteia la data de 26 aprilie 2019 de către recurent, fiind anexată la materialele dosarului (f.d.61, Vol.III).

Astfel, recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova la 13 mai 2019, este în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art.427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Așadar, din conținutul recursului declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, rezultă că, recurentul nu este de acord cu încheierea din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea cu privire la repunerea în termen a cererii de apel și restituit apelul, ca fiind depus tardiv.

La fel, s-a constatat că, pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a reținut că, apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a prezentat motive care ar justifica depășirea termenului de declarare a apelului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel despre necesitatea restituirii cererii de apel ca fiind depusă cu omiterea termenului legal de declarare, justă.

În acest context, Colegiul reiterează prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Prin prisma normei enunțate, instanța de recurs relevă că, dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat la 31 octombrie 2018 (f.d.227, Vol. II).

Concomitent, din materialele dosarului Colegiul reține că, cererea de apel depusă de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva hotărârii, a fost înregistrată la 17 decembrie 2018 (f.d.238, Vol. II).

Aici, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a menționa și prevederile art. 110 Cod de procedură civilă, care indică că, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Totodată, conform art. 111 alin. (3) Cod de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Prin urmare, în speță, termenul de declarare a apelului și-a început curgerea la 01 noiembrie 2018, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 30 noiembrie 2018, aceasta fiind ultima zi de declarare a apelului, cu toate acestea, apelul a fost declarat abia la 17 decembrie 2018, fapt ce denotă încălcarea termenului legal în interiorul căruia apelantul putea să-și exercite dreptul de a contesta hotărârea instanței de fond.

Cât privesc argumentele recurentului Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova precum că, a omis întemeiat termenul de declarare a apelului pe motiv că nu a participat la ședința de judecată când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii și a luat cunoștință de hotărârea instanței de fond abia la 08 decembrie 2018, când a recepționat-o de oficiul poștal, instanța de recurs le consideră neîntemeiate și care urmează a fi respinse. Or, potrivit modificărilor operate prin Legea nr.155 din 05 iulie 2012, în vigoare din 30 noiembrie 2012, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nu din momentul primirii copiei hotărârii sau a dispozitivului acesteia, cum prevedea anterior norma procesuală.

Aici se menționează că, recurentul Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin lege era obligat să respecte termenul de contestare cu apel de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, condiție ce nu se atestă în prezenta speță.

La fel, neîntemeiate sunt și argumentele cu privire la faptul nepublicării în termen de către instanța de fond a hotărârii pe portalul instanțelor judecătorești, motiv din care recurentul nu a avut posibilitatea de a lua cunoștință de soluția emisă. Or, ultimul în cazul în care nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii, iar aceasta nu a fost publicată pe pagina web a instanței de judecată, urma în interiorul termenului procedural să se adreseze instanței cu o cerere de eliberare a copiei actului judecătoresc, ca ulterior să depună cererea de apel.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că, apelantul urma să întreprindă toate măsurile necesare, de a-și asigura drepturile sale de acces la instanță, fapt însă, ignorat cu desăvârșire de către ultimul.

Alte circumstanțe în motivarea repunerii în termen a apelului nu au fost invocate.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

În conformitate cu art. 369 alin.(1) lit.b), instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În astfel de circumstanțe, Colegiul conchide că, instanța de apel întemeiat a respins cererea de repunere în termen a apelului și corect a restituit cererea de apel ca fiind depusă cu omiterea termenului de declarare, având în vedere că argumentele invocate în susținerea cererii de repunere în termen a apelului sunt neîntemeiate.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Cod de procedură civilă expres prevede că participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

În circumstanțele descrise instanța de recurs reține că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Or, în cazul admiterii cererii și repunerii apelului declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova pe rol, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către

pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamanților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Luând în considerație cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că argumentele invocate în recurs sînt neîntemeiate, fapt pentru care recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Se menține încheierea din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Feodosia Bulățel (Oboroceanu) împotriva Consiliului raional Cimișlia, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la încasarea valorii bunurilor mobile și imobile confiscate în urma represiunilor politice și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Galina Stratulat